

HET INDISCH NIEUWS

N.V.
„HET INDISCHE NIEUWS”
Directeur: G. de Pree
Hoofdredacteur:
L. F. Tijmstra

Bureau Red. en Admin.:
Vondelstraat 125
Tel. 391429 - Giro 85369
's-GRAVENHAGE

Abonnementsprijs:
p. kw. f 5.—, p. Nr. f 0.50

Geïllustreerd Weekblad uitsluitend gewijd aan de Overzeesche Gebiedsdeelen

Voor advertenties wende men zich uitsluitend tot het Bureau Bouwmeester en v. Leeuwen, Heerengracht 60, Amsterdam.

Een beroep op het geweten:

Helpt Indië!

Indië is in barren nood. Een ieder weet het, doch te weinig nog beseffen het.

En hiermede doelen wij ditmaal niet op de politieke omstandigheden van dit oogenblik, maar louter op den materiële nood, die de Japansche bezetting over Nederlanders, Indonesiërs en andere bevolkingsgroepen heeft gebracht.

Deze materiele ellende in Indië overtreft alles wat wij, die hier in het moederland nu ook niet bepaald gespaard zijn gebleven voor de misère van den oorlog, ons zelfs maar kunnen indenken.

Onze minister-president, Prof. Ir. W. Schermerhorn, schetste onlangs in een radiotoespraak „op de brug” de benarde omstandigheden onzer Land- en Rijksgenooten daarginds op treffende wijze en verbond hieraan een dringenden oproep tot alle landgenooten:

„Deze menschen hebben letterlijk niets meer. Zij zijn uitgeplunderd.

Ik las gisteren nog in een brief van een mijner kennissen, dat zijn vrouw haar laatste kleeren voor een armzalig beetje eten had verkocht.

Deze menschen komen geheel berooid in een verarmd Nederland. Toch doe ik een beroep op Uw verbeelding om te trachten zich in te denken, wat de terugkeer in het vaderland voor deze menschen zal beteekenen. Zij zijn degenen, die in de ure des gevaars in Indië zijn gebleven en die het harde lot hebben gedragen. Thans keeren zij terug en het Nederlandsche volk mag dezen terugkeer niet als een particuliere aangelegenheid van ieder der families beschouwen. Tegenover deze menschen past een nationale daad. Doch niet alleen hulp aan de repatriërende landgenooten, ook hulp aan Indië zelf is nationale plicht. Ons land moge nog zoo sterk geschonden zijn, onze welvaart verminderd, laat ons bedenken, dat dit helaas in het niet zinkt in vergelijking met de sombere toekomst, die Indië tegemoet gaat in de maanden, die voor ons liggen.”

Wij willen ons mede tot tolk maken van de wenschen van onzen minister-president: Helpt Indië, Helpt en geeft, wat Uw hand vermag te geven!

Drie en een half jaar hebben onze landgenooten onder de verschrikkelijkste omstandigheden in de Japansche kampen geleefd. Waren er hier duizenden en nog eens duizenden, die de ontberingen en wreedheden der Duitsche concentratiekampen hebben moeten doorstaan, ginds ondergingen alle Nederlanders, mannen, vrouwen en kinderen, dit lot! De berichten over de toestanden in de kampen der krijgsgevangenen en burgergeïnterneerden overtreffen zoo mogelijk nog de beschrijvingen van de gruweldaden en beestachtigheden in de Duitsche concentratiekampen. De dochter van een mijner kennissen schreef dezer dagen in een brief aan haar vader: „welke voorstelling jullie je ook maken van de kampen hier, het is vrijwel onmogelijk te overdrijven!”

De vrouwen en kinderen werden evenmin gespaard als de mannen. In het Tjiding-kamp te Batavia heerschte de wreede kapitein Sonai, die het kamp de treurige faam van het „Belsen van het Oosten” heeft bezorgd. In dit kamp waren 10.000 vrouwen en kinderen opgesloten. Deze vrouwen hebben het hardste lot verduurd, dat een mensch kan dragen. Drie en een half jaar waren zij gescheiden van hun mannen en andere familieleden. Drie en een half jaar werden zij uitgehongerd, vernederd, en slechter behandeld dan slaven. Hun kinderen kenden geen jeugd. Jongetjes en meisjes van vier en vijf jaar moesten werken, water dragen, etensketels sjouwen, en... hongerden. De moeders mochten zelfs hun kinderen geen onderwijs geven.

Deze erbarmelijke toestanden hebben van deze kinderen lichtloze wezentjes gemaakt, voor wie de luttele levensjaren op deze aarde nog slechts ellende en onbeschrijflijke armoë hebben gebracht.

Ontroerend waren de zorgen der vrouwen voor deze kinderen, doch zij vermochten niet eenige kleur aan het leven dezer kleintjes te geven.

De mannen waren gedwongen het zwaarste koeliewerk te verrichten, bij een rantsoen, dat verre beneden het geringste levensminimum bleef. Geneeskundige hulp en medicijnen waren vrijwel niet aanwezig, terwijl de hygiënische toestanden ten hemel schreiden. Tropenziekten teisterden hen en het sterftecijfer steeg tot schrikbarende hoogte. Daarenboven ontroofden de Japanners den Nederlanders alles wat zij bezaten.

De inheemsche bevolking heeft blikken gegeven van roerende trouw aan de Nederlanders. Duizenden Indonesiërs werden onthoofd om hun houding jegens den bezetter, duizenden werden vermoord, omdat zij poogden in de gevangenkampen voedsel binnen te smokkelen. Zij leden en hongerden evenzeer als de Nederlanders. De meest eenvoudige behoeften konden niet worden bevredigd. Kinderen konden wegens gebrek aan kleeren niet naar school. Bezoek kon men niet ontvangen, daar niet alle gezinsgenooten over een kleedingstuk beschikten. Een groot tekort aan rijst en andere voedingsmiddelen noopte de bevolking om ratten en ander ongedierte te eten. Volgens lage schattingen heeft de Japansche bezetting aan vier millioen Javanen het leven gekost!

Indië is in nood!

Deze kreet gaat als een alarmsein door het arme doch barmhartige Nederland.

Helpt de bevrijde krijgsgevangenen en geïnterneerden, steunt de repatriërenden, offert voor onze millioenen Rijksgenooten! Dankbaar en trouw is de Javaan, dankbaar en trouw zijn ook de andere Indonesiërs. Maar niet om dankbaarheid te ontmoeten, doch om de plicht van de plicht is het, dat wij zullen offeren van het karige dat ons over bleef.

Helpt Indië!! Helpt, helpt, tot gij kunt zeggen: ik gaf wat er te geven was!

Dit is de dure, moreele plicht van ons allen, die met mededoogen bezield zijn voor de honderdduizenden landgenooten en de millioenen Rijksgenooten daarginds in het leeggeroofde en uitgemergelde Indië.

Stort Uw bijdrage op het gironummer van het Comité „Nederland helpt Indië”: 500500 in Den Haag! T.

De helpende Broederhand

Wat reeds gedaan wordt
voor land- en rijks-
genooten in de Oost

Na de capitulatie van Japan werd de verzorging der vroegere krijgsgevangenen en geïnterneerden een groot probleem. Wij zullen hier niet nader ingaan op de dikwijls menschonwaardige behandeling, die de Europeanen in Nederlandsch-Indië van de Japanners moesten verduren, maar het behoeft geen betoog, dat een zoo spoedig mogelijke verbetering van de toestanden op dit gebied van eerste orde waren.

Reeds voor de bevrijding van Indonesië maakte het Nederlandsch-Indische Roode Kruis, dat zijn zetel te Brisbane heeft, zich zeer verdienstelijk, door bij de Japanners aan te dringen op een betere behandeling der geïnterneerden (met vrij poovere resultaten overigens), het zenden van pakketten naar de kampen en het instellen van een informatiedienst, die er in geslaagd is, talloze inlichtingen over geïnterneerden en krijgsgevangenen te verkrijgen. Een kantoor te New York, onder leiding van den heer Visman, deed veel goed werk bij het verzenden der pakketten. Inmiddels heeft het N.I.R.K. ook een afdeling in Medan gevestigd. Zoo spoedig mogelijk zullen ook in andere plaatsen bureaux worden geopend. Ook na de bevrijding doet het N.I.R.K., dat een zelfstandige organisatie is, wat het kan.

Los hiervan werden in Nederland na onze bevrijding en voor de capitulatie

De Voorzitster van het Nederlandsche Roode Kruis, H.K.H. Prinses Juliana, neemt persoonlijk afscheid van een naar Indië vertrekkend medisch team. Deze plechtigheid vond plaats in het Hoofdgebouw van het Nederlandsche Roode Kruis, Prinsessegracht 27 te 's-Gravenhage. — Links van H.K.H., de Luit.-Gen. b.d. M. Boerstra, voorzitter van de Oost-Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis.

van Japan plannen gesmeed voor de hulpverlening aan Indië. Reeds een maand na de bevrijding hier werd de Oost-Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis ingesteld, onder voorzitterschap van Luitenant-Generaal M. Boerstra, waarin verschillende experts op Indisch gebied zitting hebben. Een groep medische specialisten en een aantal medische verzorgingseenheden zijn al

onderweg naar Indonesië, dank zij de medewerking van het Britsche Air Ministry, dat voor het vervoer per vliegtuig zorg draagt. Dr. Doorenbos, de vertegenwoordiger van het N.R.K., is inmiddels in Batavia aangekomen en met hem de eerste Roode Kruis „Units”, die waarschijnlijk niet naar werk behoeven te zoeken! De Indonesische moeilijkheden van thans zijn alleen aanleiding om de uitzending van de medische teams te bespoedigen.

Tallos zijn echter de moeilijkheden, die moeten worden overwonnen. Laten wij nog de transportkwesitie buiten beschouwing, dan blijft het vraagstuk der materialen. Nederland heeft niets te bieden; zelfs geen rolletje verbandgaas, laat staan de enorme hoeveelheden medicamenten en instrumenten, die bij dit werk van „naasteliefde en barmhartigheid” noodig zijn. Gelukkig laat het buitenland zich ook op dit punt niet onbetuigd.

Maar ook het „mensenmateriaal” is niet zonder zorgen te mobiliseeren. Een team bestaat uit een arts, 2 verpleegsters, 4 verpleeghulpen, 1 medisch analyste, 1 apothekersassistente, 1 secretaresse, 1 hoofd van de huishouding en 1 mannelijke kracht in algemeenen dienst.

De arts is leider van het team en „conditio sine qua non” voor de uitzending. Het aannemen van het verplegings personeel geeft geen last, maar het benoemen van de noodige medici stuit op moeilijkheden.

Ook de regeering neemt n.l. veel artsen aan, terwijl de Minister van Oorlog de Reserve-Officieren van Gezondheid geen vrijstelling verleent voor den duur van een eventuele verbintenis bij het Roode Kruis.

Als echter het gedachte aantal artsen niet aangeworven kan worden, moet een

ROODE KRUIS-TEAMS VERTREKKEN NAAR INDIE.

Regelmatig vertrekken thans medische teams van het Nederlandsche Roode Kruis naar Indië. Op dit moment zijn reeds elf teams vertrokken, in totaal een honderdveertig man, welk aantal respectabel genoemd mag worden als men de transportmoeilijkheden in aanmerking neemt.

overeenkomstig groot aantal teams vervallen!

De hulp, die hier in haar voorbereidingen en gedeeltelijke uitvoering geschetst werd, betreft Indonesiërs en blanken beiden. Daarenboven is echter in Nederlandsch-Indië een organisatie werkzaam, die zich speciaal bezig houdt met de verzorging der vroegere krijgsgevangenen en geïnterneerden. Deze organisatie, die den langademigen naam draagt van „Rehabilitation and Administration of Prisoners of War and Internees” — kortweg RAPWI genoemd —, is van militaire aard en ressorteert onder het South-East Asia Command (S.E.A.C.) van Admiraal Lord Louis Mountbatten. De officieren van de RAPWI, veelal zelf krijgsgevangenen, die eerst na hun bevrijding in functie zijn getreden, organiseren de evacuering van krijgsgevangenen en burger-geïnterneerden naar de havenplaatsen, of naar herstellingsoorden en hospitalen, waar de zieken vóór hun terugtocht naar het vaderland worden verpleegd. Bij al deze werkzaamheden verleent het Roode Kruis voor zover noodig assistentie. Vooral echter in de havenplaatsen, waar groepen voor transport verzameld worden, komt het in actie. Men rekent op een 30.000 personen, die naar Nederland zullen repatriëren.

Dit jaar nog wil men trachten 3000 personen weg te krijgen, maar het hangt af van de mate, waarin de regeering scheepsruimte en eventueel vliegtuigen ter beschikking zal krijgen, in hoeverre dit schema verwezenlijkt kan worden. Reeds is de „Tarakan” uit Nederland speciaal voor het ophalen van repatriërenden vertrokken naar Indië. De expert bij uitnemendheid op dit gebied, de vroegere chef van den Repatriëringdienst van het M.G., Kolonel B. G. van Os van Delden, is per vliegtuig naar Indië vertrokken. Hij is benoemd in een overeenkomstige functie bij het Roode Kruis en zal langs de Indië-route onderzoeken in hoeverre van luchttransport gebruik kan worden gemaakt.

De Nederlandsche regering draagt dus zorg voor het transport van de oudkrijgsgevangenen en geïnterneerden. Maar transport is niet het eenige. Van het warme Indonesië naar het kille Noorden — deze reis brengt kleedingconsequenties met zich.

Het „Comité Nederland helpt Indië”, dat nauw met het Roode Kruis samenwerkt en er ook door de bestuursaanstelling mee verbonden is — de eerste ondervoorzitter en de voorzitter van de

Zuster Gilhuis gaat haar taak met opgewektheid tegemoet.

O. I. K. van het N. R. K. zijn beiden lid van het Comité — heeft een taakverdeling gemaakt, die een zoo efficiënt mogelijke werkwijze garandeert. De afdeling Amsterdam zal zich speciaal belasten met de onderbrenging; Rotterdam neemt het hoofdstuk „goederen” voor zijn rekening.

Het Roode Kruis is in dit kader de aangewezen instelling voor de werkelijke zieken en heeft voor de inrichting van zijn herstellingsoorden het landgoed „Duin en Kruidberg” van den eigenaar, den Heer H. Cremer, ter beschikking gekregen. Zwitserland heeft aangeboden 1000 à 5000 repatriërenden — bij voorkeur kinderen — te ontvangen.

Voor de kleeding van al deze landgenooten zal men zoo mogelijk een depot in Batavia inrichten. Onderweg lijkt Port Said voor dit doel een uitgezochte gelegenheid.

Maar voor alles is steun noodig, de steun van het geheele Nederlandsche volk. „Nederland helpe Indië”. Nu meer dan ooit!

Het afscheid van een vertrekkend Roode Kruis-team.

De Directeur van het Informatiebureau van het Nederlandsche Roode Kruis, de Heer J. van de Vosse, voegt aan zijn artikel op pag. 8 afgedrukt het navolgende toe:

„De mogelijkheid is opengesteld om te corresponderen met die gebieden in Nederlandsch-Indië, waarmede nog geen normaal contact is.

De correspondentie dient gevoerd te worden op formulieren, welke bij het Informatiebureau en bij de plaatselijke afdelingen van het Nederlandsche Roode Kruis verkrijgbaar zijn.

Voor deze correspondentie bestaat geen maximum-limiet van 25 woorden.

Normaal kan er gecorrespondeerd worden met: Nieuw-Guinea, Balik-Papan, Tarakan en Morotai.”

HET COMITÉ

„Nederland helpt Indië”

Door R. Drs. Wirodihardjo

Met een persoonlijke boodschap van Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden door de radio op 8 September 1945 is aan het Nederlandsche volk het bestaan van het Comité „Nederland helpt Indië” bekend gemaakt, waarbij door Z.K.H. een beroep werd gedaan op de hulp, die Nederland kan geven aan de nood in Indonesië.

Deze boodschap werd door het Nederlandsche volk begrepen, dat nog zoo kort uit haar lijden is verlost en een stroom van brieven, waarin adhaesie werd betuigd, kwam binnen. Tegelijk echter kwamen tal van vragen bij het Comité, vragen over de doelstelling en over de organisatie van het Comité, vragen over de manier hoe men zijn steun zou kunnen verlenen en hoe men deze hulp tot werkelijkheid kan brengen.

Het lijkt ons daarom nuttig in dit artikel een korte schets te geven van de ontwikkeling, de doelstellingen en de organisatie van het Comité voor een beter begrip van ons werk.

Ontwikkeling.

In de moeilijke oorlogsjaren hebben wij allen persoonlijk ondervonden wat het beteekent vijf lange jaren onder druk te hebben gestaan van de bezetting door een fascistische mogendheid. Hoeveel van onze naasten, familie en kennissen hebben in den strijd het leven gelaten. Illegale werkers zijn den heldendood ingegaan in hun dappere strijd tegen het barbaarsche Duitsche volk. Doch niet alleen deze strijdmakkers hebben wij verloren, ook duizenden en duizenden onschuldigen zijn het slachtoffer geworden van de wreede pogingen van het Duitsche systeem om Nederland te nazificeeren.

Zoowel materieel als geestelijk heeft het Nederlandsche volk geleden.

Hoe begrijpelijk is het dus, dat de bevrijding in Mei 1945 als een verlossing werd gevoeld en hoe begrijpelijk ook is de dankbaarheid jegens de hulp, die de geallieerde en neutrale mogendheden ons hebben gegeven in de maanden na de bevrijding.

Doch toen de eerste reactie voorbij was, voelden wij, dat de verlossing nog niet geheel volledig was. Immers miljoenen Rijksgenooten zuchtten nog onder de tyrannie van het Japansche barbaardom. Onze gedachten gingen dan ook uit naar de Nederlanders, Indonesiërs en Chineezers, die ginds in Indonesië in hun strijd tegen de Japansche agressie zijn gevallen, en naar hen die gevangen zaten in concentratiekampen en gevangnissen. Onze gedachten gingen ook uit naar hen, die in betrekkelijke vrijheid het vreeselijke leed ondergingen van ziekten, zooals tuberculose en hongerodeem, naar hen die de elementaire levensbehoeften moesten missen, als eenvoudige kleeding en het dagelijksch brood.

Overall rezen stemmen op om deze menschen te helpen. In de kleinste plaatsen werden comité's opgericht voor hulpverlening aan Indië.

Het Nederlandsche Roode Kruis, dat zulk uitstekend werk heeft verricht, beschikt in de „Oost-Indische Kamer” over een speciaal College van Advies; dit stelde een memorandum op, waarin een schema werd gemaakt van de hulp, die het Roode Kruis kan geven. Dit schema past geheel in het kader van de groote hulpverlening, die een instelling als het Roode Kruis tot stand kan brengen.

Echter werd door velen de behoefte gevoeld, dat naast deze bloote hulpverlening nog iets anders tot uiting gebracht moest worden, n.l. een vrijwillige en spontane geste van het geheele Nederlandsche volk aan de miljoenen Rijksgenooten, die als zoodanig deze hulp moeten zien.

Z.K.H. Prins Bernhard, Eere-Voorzitter Comité „Nederland helpt Indië”.

Het Nederlandsche Roode Kruis kan hieraan niet voldoen, omdat het qualitate qua deze hulp geeft, ook al wordt het Nederlandsche Roode Kruis door het Nederlandsche volk gedragen.

Het was dan ook een gelukkige gedachte van enkele heeren in Amsterdam en Rotterdam om een speciaal comité hiervoor op te richten, dat in samenwerking met het Roode Kruis deze hulpverlening zoo effectief mogelijk zal moeten geven.

In Rotterdam waren het de heeren Cikot en Scheffer (oprichters van het Interkerkelijk Bureau te Rotterdam), die met R. M. Dr. Soemitro Djojohadekoesoemo zich gewend hebben tot den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen. In deze audiëntie werd vastgesteld, dat de initiatiefnemers zich in verbinding moesten stellen met de Oost-Indische Kamer van het Roode Kruis, opdat alle

hulpverlening gecoördineerd zou worden.

Uit al deze besprekingen is tenslotte het Comité „Nederland helpt Indië” ontstaan. Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden heeft het Eere-Voorzitterschap aanvaard. De Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, Z.E. Prof. Logemann, de oud-Gouverneurs-Generaal Graaf van Limburg Stirum, Jhr. de Jonge en Jhr. de Graeff, de Aartsbisschop Dr. J. de Jong, de Voorzitters van de Nederlandsche Hervormde en Gereformeerde Synode en de Commissarissen van H.M. de Koningin hebben zich bereid verklaard zitting te nemen in het Eere-Comité.

Voor het Landelijk Comité zelf werden vertegenwoordigers gevraagd van alle lagen van de Nederlandsche bevolking, van handel en industrie, uit arbeiderskringen en boerenbevolking, uit organisaties op sociaal gebied, kortom het Comité „Nederland helpt Indië” moest een manifestatie zijn van het geheele Nederlandsche volk.

Doelstellingen.

De essentiële gedachte, waarop wij het werk willen doen is dus, dat hier een vrijwillige spontane hulp van het geheele Nederlandsche volk tot uiting gebracht moet worden en hier in Nederland en ginds in Indonesië. Wij willen daarmede bereiken, dat een wederzijdsche waardeering tot stand wordt gebracht tusschen alle bevolkingsgroepen in het geheele Koninkrijk. Een wederzijdsche waardeering en samenwerking, die gegroeid is in de historische ontwikkeling van de beide gebiedsdeelen.

Voorts wil het Comité een instelling zijn, die alle initiatief en alle pogingen tot hulpverlening moet coördineeren, opdat deze hulp zoo effectief mogelijk geschiedt.

In het bovenstaande hebben wij reeds uiteengezet, dat de hulp niet alleen zilver materieel en financieel moet zijn, doch ook en vooral een hulp op moreel gebied.

Nu het Nederlandsche volk en de Indonesische bevolking beiden het gezamenlijke leed hebben ondervonden van dezen oorlog, zoo hopen wij, dat mede door het werk van het Comité tot stand gebracht kan worden een gevoel en een wil tot wederzijdsch begrip en samenwerking van alle Rijksgenooten in het Koninkrijk.

In deze doelstelling speelt de materiele en financiële hulp een groote rol en wij hopen vurig, dat het geheele Nederlandsche volk bereid is deze hulp te verlenen. Elke kleine bijdrage, elke gift moet hiervan getuigen.

Het is een groote taak, welke het Comité op zich wil nemen en wij stemmen volmondig in met de woorden van Z.K.H. Prins Bernhard, dat straks niet alleen een gift of bijdrage moet worden gegeven, maar ook „een deel van het bezit”.

Organisatie.

In tegenstelling met de organisatie van vele comité's, wordt hier het werk verricht door drie autonome Landelijke Bureaux, n.l. Amsterdam, Den Haag en Rotterdam.

Amsterdam organiseert het aandeel van het Comité in de repatriëring van uit Indië en de zorg voor de gerepatriëerden in Nederland. Den Haag heeft de sociale zorg en de distributie in Indonesië en Rotterdam zorgt voor de verwerving en inkoop der goederen.

Deze drie Landelijke Bureaux komen periodiek bij elkaar en tezamen vormen de vertegenwoordigers van deze drie steden een Centraal Dagelijksch Bestuur.

Verder is er een Financiële Commissie ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de drie Landelijke Bureaux, en een Propagandacommissie eveneens gevormd door de vertegenwoordigers van de drie steden.

In geheel Nederland worden Provinciale comité's opgericht, die in de verschillende provincies het werk van het Comité zullen moeten doen. Dit werk is dus verwerving van goederen en inzameling van gelden en vooraan de doorvoering van de gedachte der moreele hulp.

Moge deze korte schets medehelpen de leidende gedachte van het werk van het „Comité Nederland helpt Indië" meerdere bekendheid en medewerking te doen genieten.

Het Gironummer van het Comité is 500500, Den Haag.

R. Drs. Saroso Wirodihardjo.

Dr. Wong Yong Pitt, met zijn staf voor het Nica-Hospitaal te Seroei (Nw. Guinea).

Opleiding

Indische Verpleeghulp

Nauwelijks was Holland bevrijd van de tyrannie of ontelbaren meldden zich aan om Indië te helpen in zijn worsteling tegen den Jap.

Ook het Nederlandsche Roode Kruis krijgt den stroom van aanmeldingsformulieren te verwerken, waaruit duidelijk blijkt hoe verlangend men is, daadwerkelijk te helpen.

Velen stellen zich beschikbaar óf als verpleegster óf om de verpleegster in haar werk bij te staan. Men wil helpen, niet alleen met woorden, doch met daden, en waarmee zou een vrouw den nood van haar medemens het best kunnen verzachten? Ongetwijfeld met verplegen, juist nu, daar de nood zeer hoog is en er handen te kort zijn, zoowel in Nederland als in Indië.

Echter, om de verpleegster in Indië in haar taak te helpen, moet men zich terdege bewust zijn wat geëischt zal en kan worden. Daarvoor is in het leven geroepen een opleidingscursus, die gevestigd is in verschillende centra van ons land en wel te Groningen, Deventer, Eindhoven, Utrecht, Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

Hier zullen de a.s. verpleeghulpen gedurende 5 maanden intensief worden voorbereid voor haar taak als hulp van de verpleegster, en onderwezen worden in: verpleegleer, tropische hygiëne, Malisch, E.H.B.O., land- en volkenkunde.

Het zwaartepunt valt, zooals te begrijpen, op de verpleegleer, waarin de candidaten een ruimer gebied te beheerschen krijgen dan tot nu toe met Roode Kruis-helpters het geval was. Dit is daarom zoo van belang, daar, gezien de zeer groote afstanden in Insulinde, meer zelfstandigheid van elkeen, wat hij of zij ook is, verwacht wordt.

Na zes weken theorie genoten te hebben, gaan de leerlingen tien weken in het ziekenhuis praktisch werken, om na afloop daarvan vier weken „de wijk" in te gaan met een wijkverpleegster. Om hen

aan een team-idee te wennen, wordt getracht de leerlingen in een internaat onder te brengen, waardoor tevens bereikt wordt, dat haar opleiding zoo intensief mogelijk zal plaats vinden.

Een groep van 10 á 15 leerlingen wordt onderricht door een verpleegster, die gedurende den geheelen opleidingstijd verantwoordelijk is voor haar opleiding.

De toelating tot dezen cursus is aan bepaalde eischen gebonden en wordt b.v. niet opengesteld voor hen, die reeds een verpleeggraad bezitten, o.a. vroedvrouwen, zij die het diploma B bezitten, terwijl ook leerling-verpleegsters dan pas in

aanmerking komen, indien een verklaring van ontslag, af te geven door den Directeur van het ziekenhuis, waar zij in opleiding zijn, getoond kan worden.

De leeftijdsgrenzen zijn 20—40 jaar.

Een keuze-commissie beslist uiteindelijk, wie tot de opleiding worden toegelaten.

L. VAN OOSTEN, arts,

Hoofd Afd. „C" (Organisatie Cursussen) der Oost-Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis.

's-Gravenhage, 16 October 1945.

Nederlandsche Roode Kruis-Verpleegsters knoopten vriendschapsbanden aan met de Indonesische jeugd.

De Oost-Indische Kamer van het Ned. Roode Kruis

Het Comité Nederland helpt Indië

door Lt.-Gen. M. Boerstra
Voorzitter der Oost-Indische Kamer

Behoeft het nog wel betoogd te worden, dat Nederlandsch-Indië hulp noodig heeft op zoo velerlei gebied? En dat het in de eerste plaats op den weg van Nederland ligt, daarin te voorzien, wat van de zijde van de geallieerden, hun Roode Kruis-organisaties inbegrepen, en het Internationale Roode Kruis ten bate van het benarde Insulinde ook moge worden verricht? Met groote dankbaarheid wordt deze bijstand aanvaard, doch daarnaast wordt van Nederland de uiterste inspanning verwacht, om de bevolking ginds te helpen en te steunen in den ellendigen toestand waarin zij is geraakt ten gevolge van het onmenselijke gedrag der overweldigers. Wij weten wat het zeggen wil, beroofd en uitgehongerd te worden, familieleden, vrienden en kennissen in gevangenschap of slavernij te zien wegvoeren, te vernemen van mishandelingen en terechtstellingen. Doch zoo mogelijk heeft de Japanner zich in Indië nog wreeder gedragen dan de Duitscher hier. Het wanbeleid van den vijand hield geen rekening met de eerste nooden der bevolking. In streken, waar in gewone tijden invoer van voedsel noodig was om een redelijk bestaan te waarborgen, ontstonden schaarschte en hongersnood. Gebieden, die in eigen behoefte hadden kunnen voorzien, werden van hun voortbrengselen beroofd. Kleeding en textiel voor den aanmaak ervan werden niet meer ingevoerd. De bevolking, die eertijds een welvarenden indruk maakte, vertoont zich thans in lompen, zoodat miljoenen meters stof noodig zullen zijn om dezen nood te lenigen. Honderdduizenden werden ver van hun woonplaats weggevoerd om ten behoeve van de oorlogvoering dwangarbeid te verrichten in de ellendigste omstandigheden. Hoevelen van deze ongelukkigen zijn omgekomen, valt niet te schatten, evenmin het aantal hunner, wier gezondheid gebroken is. Het geheele onmetelijke eilandrijk is in diepe misère gedompeld.

Dit kan worden getuigd, ook al zouden wij nog niet denken aan onze landgenooten, die in krijgsgedwongen kampen en interneringsoorden hebben gezocht en ten deele helaas nog zuchten. „De dodenlijst zal lang blijken”, zoo zeide Minister Logemann. Velen verkeerden in een toestand van uitputting. Ondervoeding, avitaminose, bacillaire dysenterie en malaria eischten hun tol. De hygiënische toestanden zijn in den loop der jaren erbarmelijk geworden.

Een beeld in overeenstemming met den toestand, zooals wij dien nu wel hebben leeren kennen, stond het Hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis voor oogen, toen het spoedig na onze bevrijding besloot tot de instelling van de Oost-Indische Kamer, die van raad zou hebben te dienen over de maatregelen, welke zouden moeten worden genomen, zoodra de oorlog met Japan ten einde zou zijn en wat ter voorbereiding zou dienen te geschieden.

Lt.-Generaal M. Boerstra, gewezen commandant van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger, thans voorzitter van de Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis.

Het was een omvangrijke taak, welke het Roode Kruis op zich had genomen. Maar het was vast besloten, deze, ondanks de moeilijkheden, welke het wist dat opgestapeld zouden liggen op zijn weg, tot een goed einde te brengen. En het was er daarbij van overtuigd, dat het bij de uitvoering van dit nationale werk op den steun van het Nederlandsche Volk zou kunnen rekenen, dat dit zijn Rijksgenooten van Overzee niet in den steek zou laten. En het heeft zich in vertrouwen ten deze tot nu toe niet bedrogen gezien. Het vindt er alom begrip

voor, dat wij Indië moeten bijstaan als ware het Nederland zelf. En dat begrip van een-zijn is ook een onvoorwaardelijk vereischte, wil het land zich opwerken tot het brengen van de groote offers, welke wij nu eenmaal in allerlei vorm moeten brengen, verplicht zijn te brengen voor de bevolking van een land, welks lot met het onze is verbonden en verbonden zal blijven.

De Oost-Indische Kamer richtte haar oog allereerst op de ongetwijfeld noodige medische hulp en de behoeften aan krachten voor de verpleging. Een breed plan werd uitgewerkt en is in volle uitvoering. Medische verzorgingsteams worden uitgezonden. Een elf-tal heeft Nederland verlaten en de groote reis aanvaard. Het eerste zal reeds voet op Java's bodem hebben gezet, zooals de Vertegenwoordiger van het Nederlandsche Roode Kruis in Nederlandsch-Indië zulks daarvóór reeds deed, gelijktijdig met den Luitenant-Gouverneur-Generaal en den Bevelhebber onzer Strijdkrachten. Een aanmerkelijk aantal van zulke teams zal nog volgen.

Een bloedtransfusiegroep toog reeds aan den arbeid, evenals een groep deskundigen op voedingsgebied. Een aantal specialisten heeft mede Indië reeds bereikt. Een aantal hunner is nog onderweg.

De opleiding van eenige honderden „verpleeghulpen”, welke deel zullen uitmaken van nog uit te zenden teams, is ter hand genomen.

De zeer spoedige uitzending van 200 verpleegsters en 300 „welfare-workers” is in voorbereiding.

Uit deze korte opsomming is het wel duidelijk, op welke schaal het Roode Kruis zijn werk heeft aangevat. Onlangs ontvangen berichten gewagen officieel van het groote gebrek aan krachten als deze in het Verre Oosten. Hetgeen dan ook was te voorzien en is voorzien. Groot is gelukkig het aantal dergenen, die zich melden om zich enthousiast te geven aan het mooie werk, dat wacht.

Leden van een naar Indië vertrekkend medisch team, die klaarblijkelijk blijmoedig hun zware taak aanvaarden.

(Foto's Schimmelpenninck.)

Op deze plaats moet met een enkel woord worden gewaagd van de moeilijkheid, verbonden aan de versterking van een behoorlijke uitrusting aan al dit personeel. Al beperkt men zich tot het voor den eersten tijd strikt noodzakelijke, dan nog is het bijeenbrengen van alle benoedigheden een probleem van belang, dat niet tot oplossing zou zijn te brengen zonder de niet genoeg te waardeeren hulp van in het bijzonder het Britsche Roode Kruis, de medewerking van velen hier te lande en de harde inspanning van onvermoeide Roode Kruis-werkers. Elke groep, die keurig gekleed en uitgerust vertrekt, beteekent voor hen een overwinning.

De thans helaas in Indië nog heerschende onbevredigende omstandigheden maken de uitzending van een groot aantal motorvoertuigen ten behoeve van den medischen en verplegingsdienst noodzakelijk. Hieraan wordt thans aandacht geschonken.

Binnen eenige maanden zal de repatriëring van een aantal personen een aanvang nemen. Wel is waar stelt de Indische Regering zich op het standpunt, dat voorloopig allen, die niet noodzakelijk behoefte hebben aan een ander klimaat, in Indië zullen blijven — en verheugend is het in dit verband te kunnen vermelden, hoe snel ondervoeden, die overigens gezond zijn, zich herstellen en in staat zijn aan den arbeid te gaan, en dat zeer velen er ook op staan op hun posten te blijven of een plaats in te nemen, waar zij nuttig werkzaam kunnen zijn —, maar in December zijn toch reeds een 3000 vrouwen en kinderen te verwachten en waarschijnlijk ook enkele honderden zieken. De organisatie van deze repatriëring heeft het Roode Kruis met de Nederlandsche en Indische autoriteiten opgenomen. Voor de verzorging onderweg worden Roode Kruis-teams samengesteld, die tijdig naar Indië zullen vertrekken. In Nederland wordt voor de zieken zorg gedragen, voor zoover dezen zelf of hun familie niet in onderdak en verpleging kunnen voorzien.

Men heeft in Nederland reeds kunnen opmerken, hoe ook de Informatiedienst van het Roode Kruis zijn aandeel levert in het werk. De „dubbele kaarten”, waarop de gegevens omtrent de families hier te lande zijn vermeld, zijn reeds te Batavia aangekomen, ten einde aan de geadresseerden te worden uitgereikt, waarna de antwoord-helften, voorzien van gegevens omtrent de verwanten in Indië, worden verzameld en naar Nederland teruggezonden. De huidige omstandigheden zijn helaas niet bevorderlijk voor een snelle werking van dit systeem, voor wat betreft degenen, die zich buiten de bezette streken bevinden.

Ziedaar zeer in het kort een schets van hetgeen het Nederlandsche Roode Kruis heeft ter hand genomen. Wij hebben ons hierbij tot de hoofdzaken bepaald.

Doch er valt meer voor Indië te doen. Dat bleek uit vele brieven, die bij de Oost-Indische Kamer binnen kwamen en die gewaagden van plannen, die werden opgevat om hetzij de hier te lande aankomenden bij te staan, ook al behoorden zij niet tot de categorie „zieken”, om in het bijzonder weezen in verzorging te nemen en voorts, om Indië te voorzien van voeding voor zieken en zwakken, op de wijze, om een parallel te trekken, als

De Oost-Indische Kamer

neemt gaarne giften in ontvangst onder

Gironummer 22120

van het Nederlandsche Roode Kruis

met vermelding op de strook:

ten behoeve van het werk der „Oost-Indische Kamer”

Deze giften worden dan door de Administratie van het Nederlandsche Roode Kruis op de rekening van de Oost-Indische Kamer geboekt

de I.K.B. dat met zooveel succes hier te lande heeft gedaan. De beschikbaarstelling van kleding en voedingsmiddelen baart uiteraard in een land, dat in een staat verkeert als het onze, groote zorg, doch naar een oplossing moest worden gestreefd, om ook dit werk van hulpverlening ten behoeve van Indië en de repatriërenden te doen slagen. Het betreft hier meer socialen arbeid, welke buiten de eigenlijke Roode Kruis-taak valt en het is daarom, dat een buiten het Roode Kruis staand, nochtans daarmede nauw samenwerkend Comité „Nederland helpt Indië” is gevormd, dat de op dit gebied

in den lande opgekomen initiatieven opvangt en coördineert, zijn vertakkingen in den lande heeft en een belangrijk aandeel zal hebben in de voorziening van den nood van Indië en van de Nederlanders, die vandaar huiswaarts zullen keeren.

Zoowel de Oost-Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis als het Comité „Nederland helpt Indië” hebben uw aller steun van noode.

Zij werken naast elkander, elk aan een eigen taak, welke in onderling overleg is afgebakend; beiden staat het ééne groote doel voor oogen.

Belangstelling bij het vertrek van een medisch team naar het vliegveld. Vanuit het raam van Haar kamer in het Hoofdgebouw van het Nederlandsche Roode Kruis, slaat ook H.K.H. Prinses Juliana het vertrek gade.

Het contact

met verwanten in het Verre Oosten

Gedurende den oorlog was het Informatiebureau de schakel tusschen de in Japansche handen vertoevende krijgsgevangenen en burger-geïnterneerden en hun familie in Nederland.

Correspondentie kon van hier uit in het algemeen slecht worden gevoerd, nadat het interneringsadres in het Verre Oosten bekend geworden was. Ook golden dan nog restricties van Japansche, zoowel als van Duitsche zijde. Erg nauw was het contact dus niet.

Daarbij kwam, dat de Japanners eerst later overgingen tot het doorseinen van lijsten met namen van krijgsgevangenen en geïnterneerden, hoewel deze lijsten, — zooals uit verschillende aanduidingen op te maken was — reeds geruimen tijd tevoren waren samengesteld. Een en ander was oorzaak, dat op den dag der Japansche capitulatie nog vele duizenden

**Het Informatiebureau
van het Ned. Roode Kruis
staat op de bres**

namen nimmer waren doorgegeven. Om het werk gemakkelijker te maken, seinden de Japanners alles in hun eigen taal, zoodat steeds eerst vertaling moest plaats hebben, voordat tot bewerking der gegevens kon worden overgegaan.

Uit den aard der zaak had het Informatiebureau gedurende den oorlog bovendien vele gegevens verzameld over de in het Verre Oosten vertoevende militairen en burgers, zoowel als over de verwanten hier te lande. Tengevolge echter van het bombardement van den 3en Maart j.l., waarbij eenige gebouwen in gebruik bij het Informatiebureau werden vernietigd, gingen vrijwel al deze gegevens verloren. Terstond na de bevrijding werd begonnen met de reconstructie, welke met behulp van bij het Internationaal Roode Kruis te Genève en bij het Londensche Comité van het Nederlandsche Roode Kruis berustende gegevens mogelijk werd geacht. Dit was echter arbeid van langen duur en toen Indië spoediger werd bevrijd dan verwacht mocht worden, was deze reconstructie nog lang niet voltooid. Toch moest toen op korten termijn beschikt kunnen worden over zoo volledig mogelijke gegevens. Daarom werden in ijtempo berichtkaarten gedrukt en verspreid, welke kaarten in duplo moesten worden ingevuld door belanghebbenden hier te lande. Terug ontvangen op het Informatie Bureau werden deze twee deelen gescheiden en elk afzonderlijk gealfabetiseerd. De deelen I dienen thans tot kaartsysteem alhier, de deelen II, waarop aan de achterzijde een familiebericht kon worden geschreven, gingen zoo snel de omstandigheden zulks

toelieten naar het Verre Oosten. Inmiddels had het Amerikaansche Roode Kruis nog verzocht, om van de berichtkaarten, bestemd voor ex-krijgsgevangenen een tweetal copieën te doen vervaardigen, daar deze dan rechtstreeks naar de verzamelpunten Ceylon en Manilla zouden kunnen worden verzonden, zonder dat vertraging behoefde te ontstaan bij het uitzoeken van de plaats, waar de ex-krijgsgevangenen zich zou kunnen bevinden. Aangezien ook hier elk ander middel ontbrak, werden de deelen II der berichtkaarten aan den afzender terug gezonden met het verzoek deze geheel gelijklopend over te schrijven op bijgevoegde formulieren. Ook op deze wijze ingekomen duizenden formulieren moesten worden gealfabetiseerd voor de verzending.

De eerste zending berichtkaarten en formulieren, wegende ongeveer 300 kg., is eind September per Batavier naar Engeland verscheept en van daar op 1 October per vliegtuig naar Ceylon, als eerste pleisterplaats, vervoerd, dank zij de volledige medewerking van British Air Transport Command. Tezamen met de post vertrok de verbindingsofficier van het Informatiebureau bij het Indische Roode Kruis, die in NICA-verband werd uitgezonden en die natuurlijk gedurende de reis een wakend oog houdt op de kostbare lading. Deze eerste berichtgeving uit Nederland zal natuurlijk voor onze landgenooten, die zoo lang van contact met hun verwanten verstoken waren, met veel spanning worden tegemoet gezien. Het grootste deel daarvan zal, naar we mogen aannemen, bij het verschijnen van dit artikel wel reeds zijn bestemming hebben bereikt.

Een tweede zending berichtkaarten en formulieren werd op 8 October uit Den Haag verzonden, weer per boot naar Engeland en per vliegtuig verder. Het gewicht bedroeg toen ongeveer 60 kg.

Inmiddels kwamen uit Indië reeds vele berichten binnen, goede zoowel als

slechte. De behandeling, die men daar van de Japanners ondervonden had, was vaak van alle menselijkheid gespeend, tengevolge waarvan vele slachtoffers zijn te betreuren. Het Informatie Bureau ziet zich dan ook genoodzaakt in deze dagen de overbrenger te zijn van vele droeve tijdingen.

Toch zijn nog lang niet alle gegevens over Indië bij het Informatiebureau binnen gekomen, wat door het ontbreken van een administratief apparaat in Indië ook geen verwondering behoeft te wekken.

Via het Amerikaansche War Department kwamen lange lijsten met telexberichten in, bevattende de namen van ex-krijgsgevangenen. Deze worden na bewerking (ze zijn in het Engelsch gesteld met gebruikmaking van dienstafkortingen) gedrukt en middels alle afdelingen van het Nederlandsche Roode Kruis in den lande verspreid. Op dezelfde wijze zull enook de lijsten van de civiele geïnterneerden ter kennis van het publiek worden gebracht.

Zoo lang de geregelde postverbinding nog niet tot stand is gekomen, heeft het Informatie Bureau ook de zorg op zich genomen van een voorloopige verbinding met Indië, welke thans mogelijk is door gebruik te maken van de bekende correspondentieformulieren. Deze zijn gratis bij de afdelingen van het Roode Kruis verkrijgbaar en kunnen aldaar en bij het Informatiebureau worden ingeleverd, waarna steeds getracht wordt, op de snelste wijze de zendingen naar Indië te verzorgen. Deze service eindigt natuurlijk, zoodra de post haar normale taak heeft kunnen hervatten.

Het Informatie Bureau staat dus op de bres, om den band met de verwanten in het Verre Oosten zoo snel en zoo goed mogelijk tot stand te brengen.

De fgd. Directeur van het Informatiebureau van het Nederlandsche Roode Kruis
J. VAN DE VOSSE.

Medische verpleging van gewonden door Nica-personeel.

Wat is feitelijk de

„Oost-Indische Kamer“?

door Jhr. W. E. Calkoen, secretaris
van de Oost-Indische Kamer van
het Nederlandsche Roode Kruis.

Velen, die in de couranten lezen over de „Oost-Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis“, velen, die daarover in de radiouitzendingen hooren spreken, velen, die naar kunstavonden, fancy fairs e.d. gaan die ten behoeve der Oost-Indische Kamer worden gehouden, stellen bij zichzelf de vraag: „Wat is nu feitelijk die Oost-Indische Kamer en wat doet zij met het geld dat voor haar wordt bijeengebracht?“ Dat er op dit punt nog veel onwetendheid bestaat, blijkt uit vele brieven die op het secretariaat binnenkomen en uit gesprekken met de bezoekers. Men heeft het over het Nederlandsche Roode Kruis en over „de Indische Afdeeling“ en ziet niet in, dat de Indische Kamer een, vooral in deze tijden, wel zeer speciale taak te vervullen heeft welke geheel buiten de opdracht valt welke een willekeurige „afdeeling“ pleegt toegewezen te krijgen. Het is daarom, dat ik op deze plaats eens het een en ander uit de „keuken“ van het bedrijf wil komen vertellen.

Hoewel de naam herinneringen oproept aan eeuwenoude Compagnies-tradities bestaat onze Oost-Indische Kamer geen eeuwen, zelfs geen decennia of jaren. Zij is slechts een viertal maanden oud — maar haar groei is voorspoedig geweest. Het officieele Besluit van het Dagelijksch Bestuur van het Nederlandsche Roode Kruis, krachtens hetwelk de Kamer werd ingesteld, dateert n.l. van 15 Juni van dit jaar. Op dezen datum besloot het genoemde Dagelijksch Bestuur, „in overleg met het Ministerie van Overzeesche Gebiedsdeelen, overwegende, dat het Nederlandsche Roode Kruis een belangrijk aandeel dient te hebben bij de voorbereiding en uitvoering van de hulp, te verlenen aan de Rijksgenooten in Nederlandsch Oost-Indië, in te stellen een Oost-Indische Kamer, welke tot taak heeft het Dagelijksch Bestuur van advies te dienen omtrent en uitvoering te geven aan

- a) al hetgeen vóór, tijdens en terstond na de bevrijding van Nederlandsch Oost-Indië aldaar binnen het kader van het Roode Kruis-werk moet worden gedaan en
- b) den opbouw van een nieuwe en krachtige organisatie, die in Nederlandsch Oost-Indië het Roode Kruis-werk zal blijven verrichten“.

Tot voorzitter der Kamer werd benoemd Lt. Gen. M. Boerstra, tot Onder-Voorzitter Dr. W. C. Aalsmeer, tot leden Mevrouw C. H. Razoux Schultz-Metzer, Mr. W. G. F. Jongejan en Mr. Tamzil, welke laatste intusschen naar Nederlandsch-Indië is afgereisd. Voorts werden aan de Kamer drie adviseerende leden verbonden, n.l. een door den Minister te benoemen vertegenwoordiger van het Ministerie van Overzeesche Gebiedsdeelen, de Secretaris-Generaal van het Nederlandsche Roode Kruis en Gen. Maj. Dr. J. M. Elshout, Oud-Inspecteur van den Mil. Geneekundigen Dienst in Nederlandsch-Indië. Op 19 Juni werd het College door de Voorzitter van het Nederlandsche

De gewonden en zieken worden van het Hospitaalschip „Oranje“ te Melbourne aan land gebracht.

Roode Kruis, H. K. H. Prinses Juliana, geïnstalleerd.

Binnen twee weken na den dag harer oprichting kon de Kamer het Dagelijksch Bestuur een breed opgezet plan van hulpverlening voorleggen, dat werd aanvaard en de Regeering werd aangeboden om haar instemming hiermede te verwerven. Het voorbereidende werk werd intusschen met voortvarendheid voortgezet, om gereed te zijn tegen den tijd, dat het noodig zou blijken. De inslag van de atoombom deed echter niet alleen in Hiroshima zijn effect gelden; ook de Oost-Indische Kamer kreeg haar werking te gevoelen. Sneller dan verwacht werd moest handelend worden opgetreden; het was nu geen tijd meer voor conferenties.

Het Dagelijksch Bestuur verzocht de Kamer, naast de „adviseerende“ rol welke haar aanvankelijk was toegedacht, ook de „executieve“ functie op zich te nemen en in zeer korten tijd moest worden overgegaan tot belangrijke uitbreidingen, zowel wat arbeidsruimte als personeelsterkte betreft. Speciale afdelingen werden gecreëerd om de uitzending van al het — daarginds zoo broodnoodige — verplegend en ander personeel mogelijk te maken en reeds in de eerste helft van September vertrok het eerste team, de „Bloedtransfusiegroep“, met eenige Voedings-specialisten per vliegtuig naar Londen en vandaar, eveneens door de lucht, naar Indië. Tegelijkertijd reisde de nieuwbenoemde „Vertegenwoordiger van het Nederlandsche Roode Kruis in Nederlandsch-Indië“, Kol. Dr. Doorenbos, met zijn assistent naar Batavia af, spoedig gevolgd door een groep medici-specialisten. Blijken ontvangen berichten zijn al deze personen inmiddels ter plaatse van bestemming aangekomen. Zij werden gevolgd door een verbindingsofficier voor den Dienst der Informatiën met 300 K.G. informatiekaarten, den leider van den Reparatiedienst Kol. van Os van Delden en diens plaatsvervanger, een „sociaal leidster“ speciaal voor het uitgezonden vrouwelijk personeel, alsmede een 11-tal

complete teams. In totaal vertrokken tot op heden 179 personen, waarvan een deel, in verband met bepaalde transportmoeilijkheden, het eerste traject van de reis, t.w. van hier naar Engeland, per schip moest afleggen. In verband met de in Engeland geldende quarantainebepalingen ten aanzien van gele koorts moeten de Indiëvaarders een tiental dagen daar te lande doorbrengen. Door de welwillende medewerking der Nederlandsche autoriteiten hebben wij de beschikking gekregen over het kamp Maidenhead, gelegen op pl.m. 32 mijlen van Londen, alwaar een 120-tal personen onderdak kunnen vinden. Voor vervoer van de Hoofdstad naar het kamp v.v. heeft de Oost-Indische Kamer een autobus aangekocht. Van Londen uit vertrekt een ieder per vliegtuig, en wel zooveel mogelijk (steeds is het niet vol te houden) teamsgewijs. Zoo'n team staat onder leiding van een arts en is voorts samengesteld uit twee verpleegsters, vier verpleeghulpen, een medisch analyte, een apothekers-assistente, een secretaresse, een hoofd van de huishouding en een mannelijken hulpkracht in algemeenen dienst.

Het behoeft wel geen betoog, dat de uitrusting van de teams ons — gezien de schaarschte aan hier te lande aanwezige materialen — dikwijls veel hoofdbrekens kost. Wij hebben daarom veelal een beroep moeten doen op instanties in geallieerde landen, vooral Engeland, en dankbaar constateeren wij het feit, dat van die zijde steeds alles is gedaan om ons te helpen en ons in staat te stellen, onze units geuniformeerd en „gepakt en gezakt“ de groote reis te doen aanvaarden.

Bijna steeds worden het Secretariaat der Kamer dezelfde vragen gesteld. Een veel voorkomende is: wat zijn de vereischten waaraan men moet voldoen om als „verpleeghulp“ te worden aangeworven? In de eerste plaats: roeping tot het vak, een „feu sacré“, een nooit of te nimmer opzien tegen moeilijkheden, onaangename omstandigheden of tegenvallers. Maar dat geldt feitelijk voor een ieder die zich in

dienst stelt van het Roode Kruis. Voorts een sterk gestel. En dan is wat ontwikkeling betreft, eenige ontwikkeling M. U. L. O. wel het minste dat geëischt mag worden. Voor de eerste tientallen teams buitendien (hoewel geen bepaalde voorwaarde voor aanneming): Indische „background” en dientengevolge kennis van de Maleische taal, van zeden en gewoonten der bevolking aan welke straks hulp verleend moet worden. En de „mannelijke hulpkracht”, zoo wordt gevraagd, wat moet die kunnen presteeren? Het antwoord hierop is: van alles en nog wat. Zijn functie is feitelijk niet nauwkeurig te omschrijven. Hij moet optreden als „hulp” voor den teamleider; hij moet kunnen „kwartiermaken”, autorijden, een radio-ontvangststation (en liefst ook een zender!) kunnen bedienen; hij moet inkoop kunnen gaan doen, hij moet het toezicht over de inheemsche bedienden kunnen uitoefenen en nog honderd-en-een andere dingen. En daarom behoeft hier wel niet uitdrukkelijk te worden gezegd dat hij Indië, de bevolking, de taal, moet kennen. Zonder dat heeft de teamleider weinig aan hem.

En wat moet men nu doen om in aanmerking te kunnen komen om in zoo'n team te worden uitgezonden? In de eerste plaats even een briefkaart sturen aan de Oost-Indische Kamer van het Roode Kruis, Prinsessegracht 33, Den Haag, en verzoeken om toezending van een aanmeldingsformulier. Dit dan invullen en retourneren. En dan verder maar afwachten en vooral niet elk oogenblik er schriftelijk, mondeling of telefonisch naar komen informeren „hoe de kansen staan”. Toegegeven: Het Roode Kruis is er ook om U te helpen. Alles wordt dan ook gedaan om een ieder tevreden te stellen. Maar het aantal aanmeldingen is legio en indien omtrent elk geval een uitgebreide gedachtenwisseling zou moeten plaatsvinden zouden wij geen tijd overhouden voor onze eigenlijke taken.

Is het U alleen begonnen om „de wereld te zien” of om „in Indië terug te komen, hoe dan ook”, spaart dan U zelf de moeite van het aanvragen van het formulier en ons die van de toezending. Het Roode Kruis wenscht alleen harde en serieuze werkers, geen avonturiers!

Tot slot nog een opmerking. Naar algemeen bekend mag worden verondersteld, heerscht hier te lande een groot gebrek aan verpleegkrachten, die ook werkelijk verpleegdiensten verrichten. En daarom drukken wij hieronder nogmaals een bericht af dat reeds eenige weken geleden zijn weg naar de pers heeft gevonden maar dat kandidaten voor uitzending niet genoeg op het hart kan worden gedrukt: „Verpleegsters, apothekers-assistenten en medische analystes, die voor uitzending naar Indië in aanmerking wenschen te komen, zullen goed doen, zich te voorzien van een verklaring van de directie, c.q. het bestuur van een ziekenhuis, een vereeniging voor wijkverpleging of haar werkgever, waaruit blijkt dat zij bij deze instelling werkzaam zijn, en deze in te zenden aan de Oost-Indische Kamer, dan wel aan de Oost-Indische Kamer een verklaring in te zenden van haar bereidheid om terstond zich ter beschikking te stellen van het Nederlandsche Roode Kruis, opdat haar in een ziekenhuis of elders een werkkring worde aangewezen tot het oogenblik, waarop zij eventueel voor uitzending worden opgeroepen. Zulks zal haar kansen ten goede komen”.

Leden van een medische afdeling geven de bevolking injecties tegen besmettelijke ziekten.

Uit de West

De St. Gerardus Majella-Stichting jubileert!

De Sint Gerardus Majella Stichting in Suriname, de bekende verpleeginstelling voor lepralijders, bestaat deze maand een halve eeuw. Een feit, dat alleszins eervolle vermelding verdient.

De verpleging van melaatschen in Suriname bepaalt zich heden ten dage tot drie inrichtingen: de St. Gerardus Majella-stichting van de R.K. Missie, op 16 October 1895 geopend, „Nieuw Bethesda” van de protestantsche vereeniging tot verpleging van lepralijders, welke haar poorten opende op 6 Juli 1899 en de gouvernementens-inrichting op de voormalige plantage „Groot Chatillon” aan de Surinamerivier, waarheen het leprozen-etablisement Batavia in 1897 werd overgebracht.

Vóór de totstandkoming van deze inrichtingen bestond er in Suriname geen verpleging. Hoogstens kon men van opsluiting spreken of afzondering van het overige, gezonde deel der bevolking.

Er was een tijd, dat boassie (lepra, genoemd naar een plaats op de kust van West-Afrika) niet bekend was. Met het invoeren van slaven uit Afrika werd deze vreeselijke ziekte, die, naar men weet, leidt tot het afsterven der lichaamsde-

len, in het land gebracht. Toen de ziekte een bedenkelijken omvang aannam, verbod gouverneur De Cheusses in 1728 het verschijnen van melaatschen op den openbaren weg. Dit verbod raakte echter in het vergeetboek en in 1761 verscheen er een plakaat over de lepra onder gouverneur-generaal W. Crommelin, welke door vele andere plakaten en besluiten werden gevolgd, tijdens het bestuur van gouverneur Wichers.

Er werd bij besluit van 28 December 1790 een plaats van afzondering aangevoerd, n.l. het etablissement „Voorzorg” aan de Saramaccarivier. Daarheen werden de ongelukkigen overgebracht. Hun aantal was in 1812 tot 500 geklommen. In verband met het veelvuldige ontvluchten der lepralijders, zag men naar een andere verblijfplaats uit. Dat was Batavia, niet ver van de monding van de Coppenamerivier, waarheen men de besmetten in 1823 overbracht.

Monseigneur Grooff wijdde op 7 Februari 1836 aldaar een R.K. kerkje in en sedertdien heeft de R.K. Missie de zielezorg der zieken op Batavia in handen gehad. Een en zestig jaren zijn de ongelukkigen op Batavia gehuisvest geweest, waar pater Petrus Donders, de apostel

Nevenstaand artikel geeft U een indruk van het vele werk, dat de Oost-Indische Kamer van het Nederlandsche Roode Kruis in het belang van de hulpverlening aan Indonesië verricht.

De Kamer heeft voor dit werk o.m. dringend behoefte aan eenige goede schrijfmachines

Ook door in deze behoefte te voorzien, steunt men de hulpverlening aan Indië.

der melaatschen, zich 26 jaren aan hen heeft gewijd, sedert monseigneur Schepers in 1856 hem daar benoemde. Hij stierf 14 Januari 1881 op Batavia, na een onafgebroken arbeid van 45 jaren in de tropen. In 1913 werd pater Donders tot den rang van Eerbiedwaardigheid verheven op weg naar zijn heiligverklaring. In Tilburg verrees in Augustus 1926 een standbeeld te zijner eere.

Gouverneur-generaal Cantz'laar riep in 1830 de lepra-verordening in het leven.

Toen de toestand op Batavia op den duur onhoudbaar werd, nam de R.K. geestelijkheid het initiatief om een R.K. verpleging op te richten, waarin ook de gouvernements-verpleegden zouden worden opgenomen. Na veel tegenwerking en strubbeling kwam de St. Gerardus Majella Stichting tot stand, waarvoor monseigneur W. A. F. Wulfingh zich veel offerende en moeite heeft getroost.

Tegen een vestiging op de door hem gekochte plantage „De Goede Verwachting” aan de Dominekreek (nabij de stad) maakte men van overheidswege bezwaar. Monseigneur Wulfingh wist bij zijn bezoek in 1894 aan Nederland voor een eigen R.K. melaatschengesticht veel geld in te zamelen en zusters-verpleegsters te vinden.

De aanvankelijk met het Bestuur gesloten overeenkomst kwam te vervallen en nu richtte de Missie op een groot terrein aan de Gravenstraat, dat zich ver over de Sommelsdijksche kreek uitstrekte, den 10den Februari 1895 gekocht, een eigen melaatschengesticht op. Mr. Frits Bosch van Oud-Amelisweerd had voor dit doel een legaat van f 20.000 geschonken. De Sint Gerardus Majella Stichting ver-

St. Anna-Haven, gezien vanaf Fort Nassau — Curaçao.

rees, waarin 10 October 1895 de eerste vijf zieken werden opgenomen.

Thans heeft deze inrichting onder Gods rijken zegen, een halve eeuw bestaan. De lijdens van Batavia werden in 1897 naar Groot Châtillon overgebracht.

De Protestantsche vereeniging tot verpleging van lepralijders (Hervormden, Lutherse en Moravische Broeders) in 1894 opgericht, opende daarna in 1899 hun eigen gesticht „Bethesda”. Beide inrichtingen, de R.K. en de Protestantsche,

subsidieert het gouvernement. Van waarplaatsen zijn deze thans verplegingsinrichtingen geworden.

De jubilarisse, de Sint Gerardus Majella Stichting, heeft thans een halve eeuw haar goddelijk schoon werk van christelijke naastenliefde betracht, waarvoor het Bestuur en de bevolking zeer dankbaar zijn gebleken. Hierbij een eeresaluut aan de zelfopofferende zusters-verpleegsters.

FRED OUDSCHANS DENTZ.

Van het Binnenhof

Het Tweede Kamer-debat

Het was al dadelijk te zien, dat het op de regeeringsverklaring volgende debat eenige dagen in beslag zou nemen. En dit is ook juist gebleken. De regeering zal zich echter over de beide dagen, dat zij in de Kamer van (eertijds) honderd vastgehouden werd, niet hebben beklaagd, want in groote lijnen vond zij vrijwel het geheele college achter zich staan.

Reeds de eerste spreker, de katholieke Van Poll gaf namens de grootste fractie te kennen, het eens te zijn met het regeeringsbeleid op de beide hoofdpunten: de houding tegenover Soekarno en zijn volgelingen en haar houding ten opzichte van de Indonesische nationale aspiraties. Hieruit blijkt reeds, dat ook deze afgevaardigde niets van Soekarno moet hebben. Deze man is trouwens nooit representant geweest van de nationale beweging der Indonesiërs. Hij is het creatuur van den Japanschen bezetter, tegen wien zoowel deze nationale beweging als de geheele massa der Indonesische bevolking den geheelen oorlog door in fel verzet is geweest.

De afgevaardigde ontkende ten stelligste, dat de thans hier en daar blijkbaar losgebroken anti-Nederlandsche stemming reeds aanwezig was op het oogenblik van het uitbreken van den oorlog tegen Japan. Hij had dit uit den mond van volstrekt betrouwbare getuigen, die Indië verlieten na het uitbreken van den oorlog. De heer Van Poll schilderde Soe-

karno in schrille kleuren en ten voeten uit en achtte het verbijsterend, dat sommigen nu van de Nederlandsche regeering vragen in onderhandeling te treden met dit creatuur van Japansche sluwheid. Iedere verantwoordelijkheid kon de regeering z.i. van haar afwerpen wanneer onze troepen bij de uitvoering van hun taak zouden worden aangevallen door een militaire macht, welke de Japanners heben gecreëerd met het doel, den overwinnaars nog alle moeilijkheden te bereiden, welke rechtsherstel kunnen belemmeren.

De heer Van Poll stond afwijzend tegenover elk overdreven, onevenwichtig, chauvinistisch nationalisme. Hij haalde een woord van Montesquieu aan, die gezegd heeft, dat de staten plegen te eindigen, zooals zij beginnen. Aan den staat, die begonnen is zijn eenheid in „Blut und Eisen” op te bouwen, is dit woord thans wel in verschrikkelijke vervulling gegaan. Laat de Indonesische nationale beweging zich hieraan spiegelen, aldus de heer Van Poll en niet samenwerken met mannen, die nu reeds beginnen door de oorlogsverklaring óók aan de Amboneezen, een wig tusschen de Indische volken te drijven.

Het spreekt vanzelf, dat ook de liberale heer Van Kempen heelemaal niets moest hebben van de zoogenaamde republiek Indonesia. Deze „republiek” schilderde hij als een Japans product, een schijnfiguur met aan het hoofd een schijnpresident. Hij sloot zich geheel aan bij den heer Van Poll voor wat betreft de figuur van Soekarno en was verheugd, dat de regeering het standpunt inneemt, dat met dezen man niet gespro-

ken zal worden. Anders staat het met de pogingen, die in Indië in werking worden gesteld om tot een redelijke oplossing te komen. De heer Van Kempen dacht hier aan het contact, dat de minister meent dat noodig zal zijn om met de goedwillende Indonesiërs tot overeenstemming te komen. Is dat juist? vroeg de afgevaardigde zich af. Hoe weet de regeering met wie men daar te maken zal krijgen? Zullen deze elementen betrouwbaar blijken? De heer Van Kempen bleek te dezen aanzien zeer bezorgd.

Van antirevolutionaire zijde was de heer Meijerink de woordvoerder. Deze hield een pleidooi voor krachtig ingrijpen. Heel ons volk zal den wensch koesteren — zeide hij — als één man achter de regeering te staan, wanneer zij ge-roepen is verstrekkende maatregelen te nemen. Hij stond daarbij lang stil bij de hulp, die zoo traag is komen opdagen, er op wijzende, dat twee maanden na de capitulatie van Japan nog nauwelijks een begin van uitvoering is gegeven aan de tusschen Engeland en Nederland getroffen overeenkomst! Twee maanden zijn door het geallieerde opperbevel ongebruikt gelaten, welken tijd Japan gebruikt heeft om zijn strijd in het Oosten op politiek terrein met geraffineerde sluwheid voort te zetten. De afgevaardigde noemde dit een onbegrijpelijke nalatigheid en hij had een geheel andere houding van onze medegeallieerden verwacht.

De nationalistische beweging vond bij dezen spreker waardeering en steun voor zoover zij zich bleef bewegen in de bedding van de wettelijke grenzen. Hij vroeg

zich zelfs af of het bestaande staatsrecht nog wel passend is. Evenals de heer Van Kempen vroeg echter ook de heer Meijerink zich af, met wie de regeering nog wil gaan praten, nu door den loop der gebeurtenissen duidelijk is geworden, dat de groepen nationalisten, die voorheen tot de gematigden gerekend werden, zich thans achter Soekarno geschaard hebben. Dit zijn de groepen, die vóór den oorlog georganiseerd waren in de Gerinda en Parindra, waarin alle nationalistische groepen verenigd waren. Zoo is Soetardjo, vroeger voorstander van de Rijksconferentie, thans gouverneur van West Java en verzet hij zich tegen terugkeer der Nederlandsche regeering. De heer Meijering liet hier een waarschuwend woord hooren: wanneer de Nederlandsche regeering door concessies of anderszins zou trachten erkenning te vinden, heeft zij haar eigen gezag voor goed verloren.

Wat moeten wij van de rede van den heer Roestam (comm.) zeggen? Zijn betoog was één groot pleidooi voor „de ware democratie”, maar ieder weet, dat de communist hieronder wat anders verstaat dan de anderen. Hij had ook wel een zeer hoogen dunk van de hervormingen, welke zich in het moederland voltrekken door te spreken van deze Kamer als van een „aftandsch college, dat nog slechts een gebrekkige weerspiegeling is van het verdwijnende verleden”.

Hij liet onze koloniale historie het oog passeeren. De samenwerking van de verschillende gebiedsdeelen binnen het raam van een groote staatsrechtelijke figuur aanvaardde hij, zij het dan ook bedoeld als overgangsfase tot realiseering van het eindideaal. De heer Roestam is namelijk bang, dat, wanneer Indië thans geheel los van Nederland zou komen, het een verkapt koloniaal object van andere, wellicht groote en gevaarlijke imperialistische machten wordt. Van de uitdrukking „collaboratie met Japan” wil deze afgevaardigde niets weten. Van het Indonesische standpunt bezien — zegt hij — bestaat er voor den Indonesiër geen wezenlijk verschil of hij in bepaalde omstandigheden met de Japansche, Engelsche, Amerikaansche of Nederlandsche imperialisten moet samenwerken, die hij ten slotte allen als zijn overheerschers beschouwt. In dit verband pleitte hij voor het „Kabinet-Soekarno”, dat zijns inziens bijna alle stroomingen in het land vertegenwoordigt. Daarbij beschuldigde hij de regeering ervan, dat zij positieve daden achterwege liet, hetgeen er toe leidde, dat deze impasse ontstaan is. Inmiddels zag hij met wantrouwen de verschepingen van oorlogsmateriaal en manschappen. Ik ben vóór de samenwerking met het Nederlandsche volk — riep hij uit —, maar wanneer halsstarrigheid en onwil deze samenwerking onmogelijk maken, dan sta ik pal tegenover deze regeering.

Op den eersten debat-dag was de sociaal-democratische afgevaardigde, de heer Stokvis de hekkesluit. De heer Stokvis is een zachtaardig man en dit weerspiegelde zich ook in hetgeen hij te zeggen had. Hij is buitengewoon afkeerig van eenig geweld en geen tragischer verloop achtte hij denkbaar dan dat men het zonder dat niet zou kunnen stellen. De heer Stokvis pleitte voor synthese. Geen dwangverhouding meer tusschen den overmachtige en den overzwakke, maar samenwerking in menselijkheid

en zakelijkheid tusschen gelijkwaardigen. En nu het punt: Soekarno. De soc. dem. afgevaardigde wil dien man niet op één lijn stellen met een Mussert. De eerste immers heulde met den vijand om langs dien weg de vrijheid van eigen land te kunnen bevechten, de ander voegde zich bij den vijand om de onvrijheid van eigen land te zien bezegeld. De één is ontrouw jegens een moederland; de ander verried zijn vaderland. Maar hoe men ook de politieke gedragingen van Soekarno wil verklaren, de heer Stokvis begreep, dat voor de regeering deze figuur ónaannemelijk is. Aan den anderen kant hoopte hij wel, dat niet iedere bemiddelaar uit die sfeer zal worden teruggevoerd en ook betreurde hij de toenemende verwijdering van de P. I., die na de weigering om een delegatie uit haar midden uit te zenden, zich merkbaar meer getrokken voelt tot den ginds gevoerden nationalen strijd.

Aan het debat namen verder nog deel Mr. Joekes (v.d.), die geheel achter de regeering staat, Mr. Rutgers van Rozenburg (c.h.) en Mr. Wendelaar (lib.).

Het tragische gebeuren met den gouverneur-generaal heeft voorts veler geest bezig gehouden. De heeren Van Kempen, Rutgers van Rozenburg en Wendelaar hebben Jhr. Van Starckenborgh om strijd geprezen en stelden zich op dit punt vierkant tegenover de regeering, terwijl ook de heer Meijerink het gebeurde met den G.G. betreurde.

Op dit punt nam de heer Stokvis een geheel ander standpunt in, die berusting in het ontslag een offer der regeering noemde voor haar diepe overtuiging. De regeering wil overleg vóór geweld. Deze afgevaardigde had den indruk, dat de afgetreden functionaris daarover anders denkt.

Minister Logemann kwam daarna met de mededeeling, dat er méer was dan dit eene verschil van meening. Het verschil betrof ook de waarde, welke in de toekomst aan de nationalistische beweging

moest worden toegekend. Zulk een diepgaand principieel verschil zou in de toekomst dagelijks merkbaar geworden zijn. De minister legde er overigens den nadruk op, dat praten nog geen onderhandelen beteekent. Zóó moet men de besprekingen met de Indonesische leiders opvatten. Zóó zal ook Dr. Van Mook zijn taak opvatten. Bindende toezeggingen zal hij niet kunnen doen. Ook de minister was van meening, dat met wapens geen uiteindelijke oplossing wordt bereikt. Wapengeweld mag dan ook alleen in de laatste plaats toegepast worden. Welke zijn nu de concrete punten, die Dr. Van Mook zal mogen bespreken? De minister noemde: zelfstandigheid in interne zaken, een Volksraad met Indonesische meerderheid, een regeering onder een Gouverneur-Generaal met een bepaald plan om te regeren, toenemende deelneming aan het bestuur van het Koninkrijk, opheffing van rasonderscheidingen, inschakeling van het inheemsche element in bedrijven en openbare diensten, uitbreiding van het onderwijs, systematisch geleide economie en grotere investering van het Indisch kapitaal in het bedrijfsleven.

Wat nu de besprekingen met de nationalisten betreft, deelde de minister nog mede, dat de Indische regeering reeds verbindingen met bepaalde leiders heeft; zij beschikt tevens over Indonesiërs, die de bezetting in Nederland hebben door-gemaakt.

Enkele heeren repliceerden nog, maar nieuwe dingen kwamen er niet meer te voorschijn. Het bleek, dat de heer Van Poll met een motie in zijn zak had geloopt. Hij zag echter van indiening af, omdat dit tegen de gewoonte der Kamer zou geweest zijn. De eenstemmigheid was immers reeds duidelijk genoeg aan den dag getreden.

Zoo eindigde dit debat in rustige sfeer, waarin de minister ten slotte kon zeggen, dat de warme belangstelling der Kamer der regeering een steun was.

Kampoeng (inlandsch dorp) in Garoet.